

Ünnepi beszéd március 15.-én.

Elmondotta: **Válya Gyula.**

Csak a gyenge szereti önmagát, az erős egész nemzeteket hordoz szívében! 63 éve, hogy nem volt az országban magyar, ifjú és aggastyán, férfi és nő, ki ne lett volna a hazaszeretetben erős, ki ne hordozta volna szívében az egész nemzet szerint ügyeit, kinek ne töltötte volna el kebelét a nemzeti érzés, kinek agyában föl ne lobbant volna a nemzeti eszme, ki ne adta volna életét a nemzeti szabadságért!

De 63 év elég idő arra, hogy a világ fejlődését kiemelkedő és átalakító momentumokkal lássa el. Az ember ma eltünteti a földi távolságokat, mérföldeket száguld be percek alatt s az óceánon túl élő embertársával könnyedén beszél; átrepüli a hegyeket és vizeket s kacagva siklik tova az államok vámsorompói felett! Változtatunk kulturában és érzésekben, eszmékben és intézményekben! a szolidaritizmus szinte szükségletté válik s nem akar ismerni nemzeti individuálitást. Művészet és tudomány, jog és gazdaság, erkölcs és törvény, haladás és kultúra, a nemzetköziség felé haladnak. A fejlődés elmélet a haza fogalmának evolúcióját abban látja, hogy a haza ki nő akkorára, hogy minden nemzet elfér benne és mindnyájunknak hazája lesz széles e világ. Nemzeti haladás helyett kell általános emberi, nemzeti érzés helyett általános szociális érzés, a szabadság, mint emberi szabadság kívántatik.

Kulturánk a harc jegyében folyik le, küzdelmünk boldogságot kíván s célunk egy erős öntudatos élet. Végtelen szellemi mi voltunkat a földi végesség korlátai között saját erőinkkel, önmagunk tevékenységével akarjuk kifejteni. Ez az emberi eszme, az emberi eszme mint szabadság.

Mi emberek vagyunk, de ne feledjük azt, hogy magyar emberek! Mögöttünk áll egy ezeréves mult, melybe nemzetünk fejlődésének minden szálai visszanyulnak. Mi bennünk nemzeti szellem és

nemzeti sajátosság él. „Hitünk, reményeink, hagyományaink, kötelességeink, jogaink, nyelvünk, szokásaink közösek és idegenek másokéitól; közös célból indultak ki és fűznek egybe mindnyájunkat.“

S amit másoktól átvettünk és tanultunk, azt átalakítottuk nemzeti szellemünkhöz, nemzeti sajátosságunkhoz. Az emberi eszmét érvényesíteni csak e nemzeti sajátosság szerint tudjuk. Az emberi eszme a nemzeti sajátosságban kap létet, erőt és fejlődést, élni csak mint nemzeti eszme élhet. Boldogságot és öntudatos életet csak e különös módon nyerhetünk s mindeme sajátosságainkban él a haza, melyen kívül a nagy világban nincsen számunkra hely. Ez a nemzeti eszme, mint nemzeti szabadság s érzelmi világunkban annak reflexe a nemzeti érzés.

63 évvel ezelőtt ébredt öntudatra a már-már elernyedő nemzetben a nemzeti eszme s gyúlt lánggra a nemzeti érzés. Szabadság utáni vágy reszketett millió és millió ember szívében, nagy, nemes eszmék nyertek létet és ujjaalakult élet lüktetése kezdődött. És azóta március 15-ike szent ünnepe lett a nemzetnek. S ha valamikor kívánatos volt, hogy ünnepeljük március 15-ikét, úgy kétszeresen kívánatos ma, midőn a nemzetköziség dermesztő szele akarja megbénítani a nemzeti érzést, midőn tapasztaljuk, hogy azok a fiatal barátaink, kik néhány évvel ezelőtt még lelkesedni tudtak, ha magyar hazaszeretetről került szó, ma a hazafiság a nemzeti érzés hallatára közönyös és fölényes kézlegyintéssel felelnek s szociológiai argumentumokkal bizonyítgatják a haza megszűnésének szükségképességét s mikor ezek mellett bennt a hazában is és künt is ezernyi ellenségünk van készen és ébren ellenünk. Mikor látjuk, hogy az európai népesség két leghatalmasabbika a germán és szláv halad, fejlődik, szaporodik rohamosan s összecsapni készül, mint két titán s az ütköző pont: Magyarország. Kell, hogy mi magyar katolikus fiatalok énekeljük az Isten áldd meg a magyart, mikor kezd nem kelleni az, a mi nemzeti s kezd nem kelleni az Isten. Kell, hogy hangozzék a Nemzeti dal, mikor népszerűbb lett már a Marseillaise, kell azért, hogy felfrissítsük lelkünkben az emlékeket, nekünk szeretnünk kell a hagyományainkat, a multunkat, nem hogy vissza riadjunk a haladástól hanem hogy ne öljük ki lelkünkéből az eszményeket. S ha valahol, úgy a magyar fiatalságban kell, hogy éljenek ezek az eszmények, melyeket férfiasodó lelkünk valókra vált és hatalmasokká tesz, s amelyek lehetővé teszik azt, hogy ha kell, tudjunk márciusiasan gondolkozni, érezni

és tenni szent, erős akaráttal és elhatározással. Ebben az akaratban elhatározásunkban, eszménkben, érzésünkben benne van a krisztusi hit, szeretet s eredménye a munka, mely nagyvá teszi a házát. Én azt hiszem uraim, hogy ez a mi márciusias gondolkozásunk felölelni képes a modern élet és haladás eszméit. Ez a gondolkozásunk nem maradi, hanem életképességével betölti és áthidalja a haladás szakadékait. A fejlödni kezdö szociális érzést érvényesíteni tudjuk anélkül, hogy megkellene tagadni magyarságunkat. Tudjuk, hogy az az angol vagy német éppen úgy embertársunk, mint a magyar, kikkel szociális közösség fűz egybe. De a szociális eszme, a szociális érzés csak úgy élhet és válhatik valóra, ha a mi modern, a korszellembe beilleszkedö magyaros felfogásunk átgurta és megtisztította, ha magyarosan tudunk szociálisok lenni.

Munkánknak végzése közben tudnunk kell, hogy az ne csak individuálizmust szolgáljon, hanem minden tollvonásunk, minden kalapácsütésünk egy téglá a nemzeti élet, a nemzeti szabadság nagyszerü épületéhez. Ez a munka felszántja a földet, magot hint belé és a föld magyar kalászt terem, kiemeli az ércet a föld gyomrából, izzó kohóban kiolvasztja, gépeket alkot, hogy magyar ipart teremtsen. Tölgyeket dönt ki és gránitot robbant, hogy épületet emeljen a gyermekvédelem céljaira, hogy a megmentett gyermekekből testileg ép és lelkileg erős magyar állampolgárokat neveljen. Ez a munka nem öncél, hanem eszköz egy erős öntudatos nemzeti életre, az a munkánk telítve van magasztos ambíciókkal; ez a munka alkot, és teremt, megnyugtat és lelkesít, nagyvá tesz és megerősít; mert megacélozza izmainkat, megedzi idegeinket büszkeséget és férfiaságot ad, küzdelmekbe visz és diadalra juttat.

S a hitünk lelket önt a munkánkba, oltárt ad a hazának; segítséget hoz a magyarok Istenétől, megtisztítja lelkünket, megszenteli nemzeti érzésünket! Bepillantást enged Fichte szerint az örökkévalóságba, mely utáni vágyat lehozza a földre, a muló életnek nincs becse, a nemzeti öntudat, mely a dolgok örökkévaló rendjében gyökerezik, olylyá lesz ez által, hogy azt az örökkévalóságot az egyes nemzet önálló fennmaradásától remélheti.

Ez a nemzeti öntudat, hitünkben, szeretetünkben, munkánkban.

Ez a nemzeti öntudat tette nagyvá Németországot, ez van benne művészetében, iparában, sajtójában, mindenütt. Ezen nemzeti öntudat nélkül nem gyözött volna a német Szedánnál és Königrätz-nél, a német nem lett volna az az ember, aki ma.

Nekünk gyűlölnünk kell az internacionalizmust, mert az elsortvaszt és megöl! Azt mondja nekünk március 15-ének ünneplése, hogy ne hagyj kiveszni magadból a nemzeti öntudatot és érzést! S az nekünk szent elhatározásunk, mely küzdelmes, mert ezernyi akadályon át kell jutnia büszke diadalra.

Nekünk nem kell marseillaise és nem kell nemzetközi társadalom, mi fel vagyunk fegyverkezve, szivünk lángol, mert ég benne a magyar haza szeretete. Ebben a haza fogalmában van élet és löktetés! S mert van benne élet, tehát fejlődésképes! Ez a fejlődés azonban nem visz a haza fogalmának elmosódására. Ez a fejlődés nem jelenthet mást, mint erősödést! Erősödést a nemzeti öntudatban, a nemzeti érzésekben! Mi csak ezt a fejlődést akarjuk. Minden egyéb nem fejlődés, hanem elfajulás, elsatnyulás, romlottság, amely ellen küzdünk, minden erőnkkel, minden tehetségünkkel, izmaink végső megfeszítésével és minden lehelletünkkel!

Eszményeink felül emelkednek ezen bénaságon, agyvelőnk gondolkozása, szivünk dobbanása, kezünk munkája nemzeti és magyar! A haza él és fejlődik nagyobbá és szentebbé lesz, s az az élet, amelyet mi töltünk be, a mi életünk, a mi boldogságunk, a mi szabadságunk! A hazának fejlődni és élni kell, ez az élet csak az erősödés, erősödés nagyságban és nemzeti szabadságban! Ezt mondja nekünk március 15, ezt az *életet* ezt az „*éljent*“ gondoljuk, érezzük és akarjuk erősen, mikor zászlaját magasan suhogtatva, lobogtatva a harcok viharában érzelmeink lángolásával, vérünk édes forróságával, lelkünk fenséges mámorával, tör fel szivünkből a kiáltás ma és mindenkor, mindig és mindenekelőtt:

Éljen a haza!